

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Narodna zveza

za vse leto 24 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Na naročbe brez doposlane naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Poštno-branilnični račun št. 541.652. TELEFON št. 1157.

Mesečna priloga: „SLOVENSKI TEHNIK“.

Proti žaljenju našega jezika na železnicah.

Javni shod pri sv. Ivanu dne 15. julija 1906.

(Zvršetak).

G. dr. Slavik je izvajal: Dragi zborovalci! Ali ni čudo to, da se moremo v državi ki naj bi bila pravna še le boriti za najnaravnnejše stvari?! Na napravljanje ki se gradijo na državne, torej tudi na naše stroške, se moramo še le boriti za mrvo pravice! To je nekaj neverjetnega, to je, da govorimo naravnost, pravi škandal. (Vseobče pritrdjevanje. Mej-klici). Dovolite mi, da vam nekoliko naštejem, kaj vse se je storilo od strani našega političnega društva, da bi se odpravil ta škandal.

Pred dvema letoma že je politično društvo odposlalo železniškemu ministerstvu spomenico, v kateri je opozarjalo, da tu žive Slovenci, ki so tu avtohtoni — da bivajo namreč tu od nekdanj — da jim je torej deliti enako pravico kakor drugim deželanom. Zahtevali smo torej, da se ob vprašanju železniških napisov jemlje ozir tudi na naš živelj. Obrnili smo se zajedno do naših poslancev, naj intervenirajo v tej stvari. Ko smo slednjič izvedeli, da to ni nič koristilo, in da se hočejo v sv. Ivanu, Rocolu in Trstu napraviti samo nemško-italijanski napisi, smo zopet storili vse možne korake. Šla je deputacija na namestništvo, ki jo je vsprejel grof Schaffgotsch ker je bil princ Hohenlohe ravno tedaj imenovan ministerskim predsednikom. Potem smo se obrnili do ministerskega predsednika princa Hohenlohe, odposlali vlogo na železniško ministerstvo. — A na vse te korake nismo dobili niti odgovora (Vrišče). Potem je šla zopet deputacija na namestništvo, na direkcijo državnih železnic v Trstu; napravili smo novo vlogo na železniško ministerstvo, zaprosili poslanca Spinčiča, da intervenira kar je tudi storil z dobro uteleljeno interpelacijo. A zopet ni nič pomagalo vse to. Kljub vsemu temu so prezrli naš jezik (Vrišče) in so [grdo popačili naša krajevna imena. A čujte kako so se izgovarjali!!

Ravnatelj državnih železnic v Trstu je rekel, da nima s tem nič opraviti, ker odloča ministerstvo. Na namestništvo so se izgovarjali, da njim ne pristojta drugzega, nego da oddajajo svoje mnenje. Ministerstvo pa se je izgovarjalo na poročila — namestništva. (Silen hrup. Mej-klici).

Ministerstvo je torej zahtevalo od namestništva, naj poroča. To poslednje pa je naročilo — tržaškemu magistratu, naj predloži svoje mnenje. (Vsklikanje.) Lahko si mislite kako je poročal naš slavni magistrat. Ta je rekel: tu je vse italijansko in napisi naj bodo italijanski! (Ponoven hrup.) In potem je namestništvo pridodalo k temu magistratovemu poročilu svoje mnenje: pritrnilo

je temu, kar je rekel magistrat. (Pojavi ogorčenja po vsej dvorani. Klici o bombah. — Predsednik je prosil zborovalce, naj se pomirijo, naj poslušajo govornika in naj prilahnijo nekoliko te energije za dan otvoritve železnice.)

Ko je namestništvo predlagalo to lažljivo poročilo magistrata in s tem pomoglo, da se nam je zadala krivica, je imelo opraviti s tem. A sedaj, ko bi trebalo popraviti krivico — pa nima nič opraviti s tem! (Hrup.)

Ali, dragi zborovalci, ob vsem tem nečutenem postopanju z nami, si moramo posebno zapomniti dve imeni, ki sta v tesni zvezi s tem. Takrat je bil namreč namestnik grof Goess. (Neopisen krik). Ali temu možu se na vse zadnje ni čuditi, ako ni vedel, da v tržaški okolici žive Slovenci, saj je znano, da niti tega ni vedel — kje da so Barke o v lje!! (Hrupna veselost. Klici: Lepi cesarski namestniki taki!) Referent na namestništvu v železniških stvareh, ki je bil pa tedaj mož, ki je rodom Slovenec iz stare kraške rodovine!! (Ob teh besedah so zborovalci kakor pobesneli. Mej-klici so leteli od vseh strani, ali ni bilo možno ničesar razločiti. Ko se je slednjič vihar polegel, je nadaljeval govornik):

Ta mož je poročal da tu ni Slovencev, da torej slovenski napisi niso potrebni. (Ponoven vihar.) Ti dve imeni si moramo zapomniti ter jima ohraniti tisto hvaležnost, ki je zaslužujeta (Frenetično pritrdjevanje.)

Toda, rojaki dragi, železniška uprava se niti ne more izgovarjati opravičeno, da ni vedela, kako stoji stvar, da ni poznala razmer. Ne-le, da smo jo mi glasno in ponovno opozarjali, da ni res tako, kakor poročata magistrat in namestništvo, ampak najbolje pojasnilo je dobila na volitvah! Kdo zastopa vso našo okolico v mestnem svetu in deželnem zboru? Sami Slovenci. Te pa je menda volilo slovensko ljudstvo, ki tvori prebivalstvo naše okolice! Vsploh volitev kaže, da je bilo tisto poročilo magistrata največa, najdrznejša laž. —

Čudno, zares čudno, prečudno. Vsa ta dejstva so ostala brez utisa na železniško upravo. In tudi potem, ko je poslanec Spinčič interpeliral v parlamentu, smo zopet storili vse možne korake, da bi izposlovali pravico za naš slovenski jezik. Dr. Rybaš se je že tu v Trstu predstavil ministru za železnice dr. Derschatta, a potem je posredoval tudi na Dunaju v ministerstvu. Vse ni nič pomagalo. In jasen je tu namen, da se nas hoče žaliti in tlačiti. Sveti Ivan je najbolj zaveden kraj v naši okolici.

Na zadnjih volitvah je dobil tu italijanski kandidat 29, slovenski pa 240 glasov. To razmerje glasov govori najrazločneje, kako italijanski je ta okraj. Uradna statistika govori seveda drugače, ta izkazuje le 46%, Slovencev. Nu, pa tudi če bi bilo res, da nas je le 46%, bi imela taka manjšina pravico, da se jo upošteva. Jaz bi hotel videti, dali

ne bi upoštevali eventualne take italijanske manjšine. Prosim vas, kako bi pa prihajali sicer do različnih deželnih jezikov, če ne bi imel tudi jezik manjšine svojih pravic?! Potem bi imeli po vseh deželah le jezike večine. Nu, vprašajmo se dalje: koliko je pa Nemcev v naši okolici?! (Viharno pritrdjevanje). In vendar bomo imeli nemške napise na naših postajah! In res velja povsodi princip, da treba upoštevati vse deželne jezike, le za nas Slovence nočejo poznati tega principa glede železniških napisov. Vse oblasti — financa, pošta, sodnija, namestništvo — priznavajo, da je slovenski jezik tu deželni jezik. Železniška uprava pa hoče utajiti to.

Protestovati moramo proti takemu krvavemu žaljenju. Če imamo tu pravico, hočemo, da se ta tudi praktično izvršuje. Napisi na železnicah imajo prvič velik praktičen pomen. Napisi imajo n. pr. opozarjati občinstvo pred nevarnostmi. Mari pa te nevarnosti obstoje samo za Italijane in Nemce, in ne tudi za Slovence?! Ali pa meni morda naša železniška uprava, da slovensko življenje ni toliko vredno, da bi je ona morala braniti?! (Burno pritrdjevanje. Klici: Za žival nas smatrajo!) A poleg tega moramo mi braniti tu svoj narodni princip.

In prav je rekel g. Cotič, da se vladi ne treba bati Italijanov. Kajti fakt je, da se Italijani niti ganili niso radi železniških napisov. Prav je rekel g. Cotič, da se tako postopa le iz sovraštva do nas. (Najraznovrstnejši mej-klici). Mi pa ne smemo dopuščati tega. (Klici: Ne! Ne! Upreti se moramo). Če se pa vladni krogi res bojijo italijanskih demonstracij, moramo pokazati, da znamo tudi mi demonstrirati!! (Frenetično odobravanje. Hrup in ropot). Če nam nočejo z lepa dati pravice, pa si jo pridobimo z grda. (Pitrdjevanje. Dolgotrajen aplavz). Resolucija, ki vam jo prečitam sedaj, naj bo naš zadnji opomin. (Ponovno pritrdjevanje. Na to je dr. Slavik prečital svojo resolucijo).

Za besedo se je oglasil dr. Gregorin: Res krvavo je žaljenje, ki je je nam zadala železniška uprava. Dovolite mi, da na kratek, a pregnanten način označim naše stališče nasproti postopanju železniške uprave. Vam vsem je gotovo znana narodna igra „Rokovnjači“. Iz te igre vam je znano, kakove lumparije je uganjal Brnjač in kako je upropastil Nandeta. Znano vam je nadalje, kakova usoda je zadela Brnjača. Ko ga je Nande dobil v roke, je velel svojim rokovnjačem: Jaz ga ne bom sodil — sodite ga vi!! Dragi zborovalci! Mi, ki sedimo poleg te mize, smo Nande, hudobni Brnjač pa je naša vlada. In tudi mi izročamo sodbo vam!! (Viharen aplavz) in gotov sem, da vaša sodba bo taka, kakor je bila ona rokovnjačev o Brnjaču. (Ponoven frenetičen aplavz).

Zborovalec g. Stanko Godina je vprašal, kdaj bo otvoritev in kdo se bo vozil s slavnostnim vlakom?

Predsednik: Dne 19. t. m., a vozil se bo v imenu cesarja prestolonaslednik.

Stanko Godina: A tako? Mari so se slednjič odločili za delavski dan zato, da ne bo narod utegnul blizu. — Dovolite, da vam oživim spomine na neke dogodke, ki so se vršili pred več nego dvemi desetletji. Naš cesar je bil leta 1882. prišel v Trst. Tedaj so bili vjeli človeka, polnega ognja za italijansko idejo, znanega Oberdanka. Pri njem so našli bombo, ki je bila namenjena našemu cesarju. A danes živi v naših krajih mnogo ljudi, ki čutijo istotako, kakor je občutil Oberdank. Mari so spomini na te dogodke vzrok, da so se merodajni krogi bali privedi cesarja v našo deželo s slavnostnim vlakom?! (In res je, da so merodajni krogi dolgo časa omahovali, ali naj bi cesar sam otvoril novo železnico, ali ne. Sedaj so bili za to, sedaj proti in slednjič je bilo odločeno, da se da cesar zastopati. Op. ured. „Edinosti“.) Kako se nam še le kaže sedanje postopanje vlade nasproti nam v luči dogodkov iz leta 1882.?! Kdaj ste še čuli, da je kakov Slovenec napravil bombe za cesarja? Onim, ki mečejo bombe dajajo vse pravice, nam pa — brce! (Po teh besedah je zabesnel vihar po vsej dvorani. Ljudje so ropotal z nogami ob tla, kričali, dvigali pesti in glasno kleli).

Slišali ste resolucijo, ki jo je predložil dr. Slavik. Rojaki! Jaz imam precej izkušen človek sem uverjen, da nam tudi ta resolucija ne pomore do našega prava. Ne, ta resolucija naj ne bo zadnji opomin. Zadnje opomine dajmo na dan otvoritve železnice! (Burno pritrdjevanje). Zahtevajmo naj nas puste pred prestolonaslednika, da ga opozorimo: Cesarska visokost! Če bodo avstrijske vlade še nadalje tako krivično in nesrečno vladale v Avstriji, utegnulo bi se zgoditi, da boste Vi, cesarska visokost, zadnji, ki se boste kakor avstrijski vladar vozil po tej zemlji, ker nesrečna politika avstrijskih vlad bi utegnila dovesti do tega, da bi todi potovali: ali Italijani, ali pa kaki Bismarki. (Vseobče burno pritrdjevanje). Na dan otvoritve pridi naš ultimatum! Če nam noče nikdo drugi, si moramo pomagati sami! (Dolgotrajno odobravanje).

Zborovalec Miloš Kamuščič je menil, da tudi nova železnica ima sotrčiti tisti znani veliki most — iz Berlina do Adrije, oziroma: po tej železnici bodo prihajali graditelji mostu. Ta železnica naj tolaži Germanijo, češ: vidiš, kako dobro, kako pridno gradimo tvoj zaželjeni most! — Slovenskih napisov niti ni treba več, in to bodi v dokaz, da ni nikogar več tu, ki bi umel slovenski. Železniški minister Derschatta je slovenskega pokoljenja, a je tudi kakor minister voditelj najsrdečjih Nemcev. Ne udajmo se iluzijam:

PODLISTEK.

O borbi proti malariji, ali močvirni mrzlici

priobčil je naš rodoljub, veleučeni g. dr. F. Mandić, sanitetni konsulent drž. železniške direkcije, jako zanimiv in poučen članek v časopisu „Zeitschrift für Eisenbahn hygiene“. Znano je, koliko je doslej imelo trpeti železniško osebje po južni Istri in Dalmaciji vsled te nadležne bolezni in njenih zlih posledic. Izlasti Kanfanar in Knin sta radi nevarne mrzlice na slabem glasu. Iz omenjenega spisa posnemljemo pa, kako se je vodstvo državnih železnic jako energično zavzelo za izboljšanje zdravstvenih razmer ob svojih progah na podlagi najnovejših izkustev znanstva, da se more ponašati že sedaj z jako povoljnimi uspehi. Podajmo na kratko nekaj zanimivih podatkov o tej akciji.

Komaj v zadnjih letih so dokazali uče-

njaki, mej katerimi slove pred vsem: Francoz Laveran, Anglež Ross in Italijan Grassi, kaj je prav za prav vzrok malariji, ter način, kako se ta bolezen razširja. S tem so bile odkrite nove poti: kako jo zdraviti in kako se je ubraniti.

To mrzlico provzročujejo namreč neki mali paraziti, živalice, plasmodi imenovane, ki se nahajajo v krvi mrzličavih bolnikov se v njej rede ter množe tako silno, da se ne dajo več odpraviti iz lahka. Dalje se je dokazalo, da te drobne parasite-provzročevalce malarije prenašajo iz krvi bolnega v krv zdravega človeka neke posebne vrste komarjev, imenovane anofeles, potom ubadanja in srkanja krvi.

Tako se razširja malarija v letnem času, posebno v močvirniških krajih, kjer komarji nahajajo dovolj prilike, da se v vodi zaplode in razmnože. Odtodi izhaja ona navidezno vzročna zveza, ki se jo je že zdavnaj opazala mej mrzlico in močvirjem, a je v resnici le bolj posredne naravi, ker močvirje

povspahuje le razvoj komarjev, ki so edini prenaševalci malaricne mrzlice. Jasno je torej da, ako se hoče zatreti malarijo, treba razven temeljitega zdravljenja bolnikov, varovati zdrave ljudi pred ubadanjem onih komarjev.

In v ta namen so na progah drž. železnice v mrzličavih krajih uveli na stražarnicah primerne priprave iz tanke žične mrežice, da branijo komarjem prihajati skozi odprtine oken in vrat v hišico, in ne morejo pikati nikogar. Okna in dimnik so povsem zastrta z mrežico; pred vodom pa je zgrajena večja lopa iz mrežice, tako da vsakdor smuka lahko ven in notri skozi mala vratica, ki se hitro same zapirajo, predno najdejo komarji prilike usiliti se. Stražar pa, ki ima po solnčnem zahodu izven hišice opravila (komarji letajo in pikajo le o mraku in po noči) je oskrbljen s primernimi rokavicami in širokokrajnim klobukom, s katerega visi gosta mrežica do pod zapete obleke, tako, da ne nuja komarjem nič nepokritega telesa. Kdor nima te na-

prave, mora ostati za varnim zavetjem zastrte hišice. 8 jasnih slik pojašnjuje v spisu te koristne obrambene naprave. Žal, da je bilo doslej tako oskrbljeno le kakih 18 stražnic, ker so troški za to veliki in mora biti vse točno izdelano in skrbno nadzirano, da služi pravilno svojemu namenu. Spisu je pridana statistika slučajev bolezni minulih let ki jasno kaže povoljne uspehe omenjenih naprav za zdravstveno stanje železniškega osebja. Drugi načini obrambe zoper malarijo, ki se uporabljajo drugod, nimajo vsled krajevnih razmer posebnega pomena za Istro. Ta pokrajina namreč nima nikjer onega močvirnega značaja, ki je sricer posredni predpogoj mrzlice, ampak tu je gospod le goli Kras, razpokan in obraščen z gostim grmovjem. A ravno ta okolnost daja po mnenju g. pisatelja posebne in skoro neodvrtačljive pogoje za obstajanje malarije. Neobhodno potrebne vode primanjkuje namreč komarjem le na površju, nikakor pa ne pod zemljo, kamor se zatekajo po mnogih razpokah Krasa da se pomnožujejo, dočim je človeški roki onemo-

Derschatta bo tudi kakor minister davil nas Slovence. Ali mi ne smemo dopuščati, da bi o takih vprašanjih imele besedo samo vlade, ampak moramo govoriti tudi mi. Če smo kaj vredni, nastopimo brezobzirno in z vso energijo; ako ne, bomo priznavali sami, da nismo za nič. (Ploskanje in živio-klici).

Zborovalec St. Grdol je tudi dokazoval — sklicevaje se na ljudsko štetje — kako bi nas hoteli udušiti po vsej sili in koliko truda in žrtev nas stane, da si ohranimo svoj jezik. Tudi ta govornik je mnenja, da moramo biti odločni v tem boju.

Zborovalec Sl. Škrl je predlagal, naj se predložena resolucija spopolni tako, da se vlada proglašajo odgovorno za vse posledice. Ta govornik je mnenja, da bi morali že na goriškem odkrito stopiti pred prestolonaslednika. Saj isti ne prihaja menda k nam kakor sovražnik Jugoslovanov, ampak kakor bodoči avstrijski vladar. (Živahno odobravanje).

Dr. Slavík je pritril predlogu, da se resolucija spopolni v rečenem smislu. Prečital je na to spopolnjeno resolucijo, ki je bila soglasno vsprejeta.

Predsednik-sklicatelj shoda Josip Negode je v imenu sv. Ivana v prisrčnih besedah zahvalil zborovalce še enkrat na lepi udeležbi in na uzorno-slovenskem vedenju.

Sosklicatelj Maks Cotič pa je izrekel jednako zahvalo v imenu Rocola. Ne vesel se tega shoda le radi konkretnega predmeta, ki je dal povod sklicanju tega zborovanja, ampak tudi zato, ker smo imeli na današnjem shodu priliko gledati, kako občutne zacenjajo postajati slovenske duše, ko se hočejo žaliti naša prava. Danes ste pokazali, da so minoli časi, ko smo molčé trpeli vsako krivico. Tudi sedaj še padajo po nas batine, ali znakom velikega napredka v našem narodnem razvoju je, da ne trpimo več molčé, ampak da vsaj skušamo po svoji moči, da odbijamo namerjane nam batine. (Frenetičen aplavz, živio in razni mej-klici). To ste pokazali danes in za to vam gre največja pohvala in zahvala! (Ponovno vsklikanje).

Zaključen je bil ta znameniti shod.

Volilna reforma.

„Arbeiter Zeitung“, glavno glasilo avstrijske socialne demokracije, piše o razpravah v odseku za volilno reformo o razdelitvi mandatov na Kranjskem:

„Vspeli se razprave je bil ta, da je bil vsprejet kompromis, sklenjen med Italijani in Slovenci, po katerem se mandati Istre in Gorice pomnože za en italijanski mandat — tako, da bodo v obeh pokrajinah Italijani in Slovani imeli po 3 mandate — a mandati Trsta skrčijo za enega, tako da dobi Trst, kakor je bilo določeno v Gautschevem načrtu, pet mandatov. Kakor znano, je zagotovil Hohenlohe Italijanom 2 nova mandata od katerih naj bi dobil Trst enega, južni Tirol pa enega. Ta dva mandata se razdelita sedaj po želji Italijanov, da dobi enega Istra, enega pa Gorica, z bog česar so južno-tirolski mandati restringirani za jednega. Da-si je bilo to podlaga kompromisu, si je poslanec Malfatti vendar pridržal, da bo smel za južno Tirolsko reklamirati tisti Hohenlohev mandat — česar ni lahko umeti in ni možno odobravati. Kajti, to ni nikakov vzor poštene politike, ako se posl. Bartoli baha s tem, da Italijani ne pokladajo nikake vrednosti v pridobivanju novih mandatov (o čemer bi mi en-

gočeno zasledovati jih tam in uničevati, kakor to delajo drugod po površnih vodah z najboljšim vspehom. Nadalje je ono nizko grmovje ponekod tako gosto zapleteno, da tvori nekako viseče močvirje, v katerem se komarji zarezajo najbrže tudi v suši.

Pisatelj sklepa to zanimivo svojo razpravo poln upanja, da se po složnem prizadevanju vseh činiteljev vendar končno posreči zatreti to škodljivo prikazen v teh pokrajinah. Le žal, da nam mora naštevati tudi mnogo ovir, mej njimi izlasti neukost in zanemarjenost ljudstva, njegovo žalostno gospodarsko stanje, ter grozno zanemarjenje gospodarstva. Pozivlja vplivne činitelje na vspešnejše sodelovanje, da se skoro zatare ta huda nadloga v bogih Istranov.

Hvaležni moramo biti g. pisatelju, ki je na tej akciji imel gotovo odločujočo besedo, da je s tem spisom pojasnil svetu eno izmed temnih strani tužne Istre in s tem opozoril in pozval uplívne činitelje, da bi tudi oni izdatneje vršili svojo dolžnost.

krat radi vedeli, kako bi ta vstrajni govornik izračunal sedanjih 19 italijanskih mandatov), a si poslanec Malfatti vendar pridržuje, da bo vzlic kompromisov hotel imeti novi mandat za južno Tirolsko. Tudi ni bilo pošteno, da so Italijani kompromis s Slovenci izkoristili v to, da so v Trstu, in sicer v čisto italijanskem delu vtihotali novo razdelitev, kateri je jedini namen ta, da bi ta odločno delavski okraj raztrgali in da so namenoma izdatno zmanjšali možnost, da bi tudi italijanski delavci dobili en mandat. Italijanski delavci si gotovo dobro zapomnijo to plemenitost italijanskih gospodov, kakor tudi ne pozabijo epizode sramotne obstrukcije. Če je imel poslanec Bartoli toliko drznosti, da se je za svoje sramotno početje skliceval na odobravanje istrskih socialnih demokratov, dobi tudi od tam — na tem ne dvomimo — primeren odgovor. Pripoznanja je vredno vedenje Slovencev, ki se niso le udali kompromisu, ampak so, čim so se odločili za kompromis, tudi potrdili istega z glasovanjem. Ošabno govoričenje o večji vrednosti italijanske kulture je dobilo najmanjše opravičenje po tem postopanju italijanskih poslancev.

Odsek za volilno reformo.

(Brz. poročilo)

Dunaj 17. Odsek za volilno reformo je na svoji včerajšnji popoldanski seji razpravljal o razdelitvi volilnih okrajev in številu mandatov za Šlezijo ter je iste z neznanimi spremembami vsprejel po predlogih princa Hohenlohe.

Kakor prvi je govoril posl. Hruby. Rekel je, da se v načrtu volilne reforme zapostavlja Čehe in Poljake in naglašal, da, dočim je v Šleziji 60% Slovanov in 40% Nemcev, se je ob razdelitvi mandatov uporabljalo nasprotno razmerje.

Debate sta se udeležila še posl. Choc in Glabinski, ki sta podpirala predloge poslance Hrubyja.

Minister notranjih stvari je izjavil, da ne more podpirati predloga, da bi se pomnožilo število mandatov in spremenilo razdelitev volilnih okrožij ter je prosil, naj se vsprejme vladno predlogo.

Posl. Kaiser se je odločno izjavil proti ustanovitvi novega slovanskega mandata.

Na glasovanju so bili z 22 proti 14 glasom odklonjeni predlogi posl. Hrubyja, Glabinskega in Choca, da bi se število mandatov pomnožilo od 15 na 16 ter se je število določilo na 15.

Na današnji seji je nastopni dnevni red: 1. Eventuelno nadaljevanje specijalne debate za Tirolsko, ako bodo kompromisna pogajanja dovršena. 2. Češka.

Dunaj 17. Pritetkom današnje seje je predsednik Ploj naznanil, da niso kompromisna pogajanja glede Tirolske še dovršena, radi česar se prični specijalna debata o številu mandatov za Češko.

Posl. Ziperja je kritikoval vladno predlogo in zahteval, da se število mandatov poveša na 125, od teh naj dobe Čehi 75, Nemci pa 50.

Posl. Choc je zahteval za Češko 128 mandatov, od teh naj jih dobe Nemci 48.

Ko je govoril še posl. Pergelt, ki je rekel, da se nemški poslanci ves dan posvečujejo, je bila razprava prekinjena in odložena na jutri.

Avstrijska poslanska zbornica.

(Brz. poročilo)

Dunaj 17. Poslanska zbornica je pooblastila vladno najnujnim potom, da sklene trgovinsko pogodbo s Švico. Na to je nadaljevala prvo čitanje predloge glede podržavljenja Severne železnice.

Posl. Ellenbogen je kritikoval vrsto določb pogodbe in financiranja Severne železnice, ki ne doseže povisanega odkupa rente. Krivo na teh manipulacijah je pomanjkljivo nadzorstvo nad privatnimi železnicami. — Govornik je zahteval temeljito preosnovo uprave državnih železnic ter omenil, da se ni vzlic vsem pomanjkljivostim možno odpovedati podržavljenju železnice. Da je Avstrija za vse slučaje zavarovana nasproti Ogrski, je govornik priporočal, naj se čim hitreje podržavi železnico Košice-Oderberg. Konečno je govornik izjavil, da pričakuje od znane previdnosti in energije ministra za železnice, da mu bo možno predložiti zbornici po počitnicah za državo ugodno pogodbo s Severno železnico.

Minister za železnice dr. Derschatta je potem pojasnil načelna vprašanja vse stvari.

Potem ko je še posl. Steinwender kritikoval predlogo, je bila razprava prekinjena. Prihodnja seja zbornice bo sklicana pismenim potom.

Ogrska poslanska zbornica.

(Brz. poročilo)

Budimpešta 17. Poslanec Vizontai (neodvisna stranka) je prijavil nujno interpelacijo v stvari pogodbe o razsodišču, sklenjene med Avstro-Ogrsko in Anglijo, ki jo utemelji koncem seje.

Zbornica je vsprejela proračun ministra za uk in bogočastje, nakar je pričela specijalna debata o pravosodnem ministerstvu.

Posl. Vaszonyi (demokrat) je hudo napadal pravosodnega ministra rekši, da njegovo dosedanje delovanje nikakor ne kaže, da bi se stvari v bodočnosti zboljšale. Kar je minister do sedaj storil, ni bilo ni demokratično ni liberalno in ker ima govornik tudi do osebe ministre največje nezaupanje, zato odklanja proračun.

Boj Poljakov v ruski Poljski.

Upor poljskih otrok.

V Miroslavju, v pruski Poljski, se je spuntala šolska mladina. Ko je veroučitelj pričel predavati veronauk na nemškem jeziku, so vsi učenci I. in II. razreda zaprli knjige in izjavili, da se ne bodo učili veronauka, dokler se bo istega predavalo na nemškem jeziku. Zastonj je posredoval ravnatelj šole, otroci so odločno zahtevali poučevanje na poljskem jeziku. Stvar pride pred više oblastnje in Poljaki pričakujejo radovedno, kaj ukrenejo više oblastnje.

Zakonski načrt o kongruji.

Z Dunaja poročajo od dne 17. t. m.: Proračunski odsek je danes razpravljal o zakonskem načrtu, tičočem se kongruje. Vlada je prvotne predloge nekoliko spremenila. Uvedla je petletnico po 100 kron, druge določbe so ostale v zakonskem načrtu nespremenjene. Posl. dr. Fuchs je z vlado napravil nov načrt, ki bi namesto dosodaj nameravane potrebsčine 4 milijonov kron določil za zvišanje samo tri in pol milijona kron.

Dogodki na Ruskem.

Izjava ruskih teroristov.

Iz Petrograda javljajo: Govori se, da so teroristi izjavili, da umaknejo svoj sklep, ki so ga storili ob otvoritvi dume, da ne izvrše namreč nobenega atentata. Sedaj da hočejo izvršiti vrsto raznih krvavih činov.

Kaznovan polk.

Iz Petrograda poročajo, da je car Nikolaj z ukazom od 15. julija odredil, da izgubi 7. rezervni kavalerijski polk zastavo, ki mu je bila podeljena dne 19. aprila 1902.

Drobne politične vesti.

Fallieres v Italiji. Iz Pariza poročajo, da predsednik republike Fallieres namerava obiskati italijanski dvor. O tej priliki obišče Fallieres tudi milansko razstavo.

Domače vesti.

Državni poslanec Špinčič in napisi na novi železnici. C. k. minister za železnice je za dan 19. t. m. povabil poslance alpskih dežel in Primorja ter člene železniškega odbora na slovesno otvoritev nove železnice „Jesenice-Gorica-Trst“, ki se bo vršila v navzočnosti prestolonaslednika Fran Ferdinanda.

Na posebnih za to izdanih pozivnicah so bili povabljeni naprošeni, da do 12. julija naznanijo prezidijalnemu uradu c. kr. ministerstva za železnice, se li vdeležijo otvoritve ali ne.

Državni poslanec g. Špinčič je poslal na ta urad nastopno pismo:

„Veleslavni prezidijalni urad! S tem častim se naznaniti, da ne morem sedaj obljubiti, da se udeležim slovesne otvoritve državne železnice „Jesenice-Gorica-Trst“, ker še ni povsem zadovoljeno opravičeni zahtevi Slovencev glede uporabe slovenskega jezika na železniških postajah Trst, Rocol in sv. Ivan (o čemer je bil dne 23. junija interpeliran ekselcencija gospod minister za železnice).

Železniški napisi. Ravnokar nam poročajo, da so bile nekatere nemško-italijanske table ob železniški progini nadomeščene strojezičnimi, kar bi kazalo, da hoče železniška uprava vpoštevati ogorčenje slovenskega dela prebivalstva o novi železniški progini na tržaškem ozemlju. Toda, visoki gospodje naj nikar ne mislijo, da so s tem že plačali vse svoje dolgove nasproti nam. Ne, mi hočemo imeti na naših

postajah vse napise tudi v slovenskem jeziku! In dokler ne dosežemo tega, ne odjenjamo. Tudi se ne zadovoljimo z nobeno obljubo. Še le, ko bomo videli na svoje oči tudi slovenske napise, odložimo svoje orožje. Torej ven s slovenskimi napisi!

Deputacija javnega shoda pri sv. Ivanu na namestništvu.

V smislu naloga, prejetega na protestnem javnem shodu dne 15. t. m., se je podala včeraj deputacija, obstoječa iz gg. Josipa Negodeta, dra. Gregorina, dra. Slavika in Stanka Godina, k namestniku. Razložila je temu poslednjemu svoj nalog, da namreč doseže, da bi se ob slavnostni vožnji v Trst predstavila prestolonasledniku in mu predložila pritožbo slovenskega prebivalstva tržaškega proti krivici in žaljenju, ki sta bila storjena slovenski narodnosti z znanimi železniškimi napisi. G. namestnik je deputaciji rekel, da bi mu ne bilo možno izposlovati te avdijence, ker se vlak ne ustavi na nobeni postaji v okolici in ker prestolonaslednik, ki pride se le zvečer po 6. uri v Trst, odpotuje še isto noč nazaj na Dunaj. Sicer pa da bi prestolonaslednik, ki prihaja sem le reprezentirat, ne mogel in ne smel ničesar ukreniti v stvari. Pač pa se je ponudil g. namestnik, da preskrbi deputaciji tržaških Slovencev avdijencijo pri železniškem ministru 19. ali 20. t. m., da sam ministru priporoči naše zahteve kakor opravičene in mu potrdi, da so vasi Opčina, sv. Ivan in Rocol po pretežni večini in skoraj izključno obljudene po Slovincih.

Boj za pravico na železnici.

Iz Sežane smo prejeli: Ravnokar smo prebrali prvi del poročila o znamenitem shodu, ki se je vršil v nedeljo pri vašem sv. Ivanu. Ko smo se že iz tega prvega dela poročila uverili, kako odločno nastopate tržaški Slovenci za pravo našega jezika na novi železnici, vzradostili smo se in Vam kličemo iz srca: Hvala in priznanje Vam! Ali poleg čutstva ogorčenja proti postopanju železniške uprave in čutstva zadoščenja na tako krepkem slovenskem odporu, se nas je polastilo v hipu neko drugo čutstvo: sram nas je nekoliko! Petdeset let je že minulo, odkar teče po našem Krasu železnica in stoji v Sežani postaja. A v vsej tej dolgi dobi si mi sicer radi značajnosti in odločnosti proslavljeni Kraševci nismo znali priboriti pravice našemu jeziku glede napisov na sežanski postaji. To je tam žalostneje, ko imajo druge železniške postaje na južni železnici — kakor n. pr. Postojna — poleg nemškega tudi slovenski napis. Ali nas sedaj vzdrami lepi izgled rocolskih in svetoivanskih Slovencev?! Pomislimo, da se nahajajo ti kakor slovenski element v veliko neugodnejem položaju nego mi tu gori na Krasu! Tam si stoje lice v lice s srditim in mogočnim nasprotnikom, mi na Krasu pa živimo kakor kompaktna slovenska masa. Če znajo oni tam doli pri Trstu uveljavljati svoj glas, koliko bolj bi mogli storiti mi, ki smo tu izključni gospodovalni narodnostni element! Zapričimo torej enkrat energičen in brezobziren boj, ki naj prisili upravo južne železnice, da bo spoštovala tudi naš jezik na sežanski postaji.

V dobi silnih bojev smo, ki jih bijejo posamični narodi za svojo veljavo. V teh bojih pa prihaja do veljave le tisti, ki zna biti glasen, in ki si zna energično in z obema laktoma delati pot do svoje pravice. Sežanci, Kraševci, zganimo se, da nam ne bo trebalo povešati oči pred drugimi rojaki našimi vspricho „Sessane“ na naši postaji!

Od kod — kultura?! Te dni smo čitali nekoliko zelo interesantnih podatkov o — solski mizeriji v Italiji. In ni bila to morda kaka slovanska slavofobska novina, ki je prinesla te podatke. Bil je to marveč nemški list, ki izhaja v Curigu pod imenom „Neue Züricher Zeitung“.

Italijanski minister za nauk je uvel preiskavo o razmerah v ljudskem šolstvu in je priobčil vspeh te preiskave. Vspeli pa je zelo nečasten, žalosten, sramoten za Italijo in njeno — 2000-letno kulturo. Izlasti poročila iz Sicilije se glase tako, da človek kar strmi, ker jih jednostavno ne more umeti, ker ne more verjeti, da je kaj takega še možno v 20. prosvetljenem stoletju. Tu čitamo o mestnih očetih v Siciliji, ki ne morejo nič storiti za šolo, ker jim gledališče in godci požirajo ves denar, in o duhovnikih, ki uče ljudstvo, da je šola „hudičovo delo“, ki ima družabni red dvigniti iz tečajev. Tu čitamo o občini, ki je plačevala učitelja le pod pogojem, da ne bo — poučeval!!! Tu čitamo, kako je v neki občini ministerjalni svetnik Tarraco iskal župana, občinske

svetovalec in učitelja in kako jih je slednji našel vse skupaj v — kavarni; kako so tudi šolski otroci bežali pred njim, da ni mogel nikakor vjeti nobenega! Pozneje je še doznal, da so se bili — čim so izvedeli o prihodu ministerijalnega svetnika, dogovorili župan, svetovalci, občinarji in učitelji, da se poskrijejo in da ničesar ne izdajo.

Tu še nekoliko podatkov o posledicah te šolske mizerije v Italiji. V provinciji Sassari znaša število analfabetov (takih, ki ne znajo ne pisati ne čitati) 64%, v provinciji Cagliari celo 71%. Velik del otrok niti ni vpisanih v šolo, od vpisanih pa jih velik del — ne zahaja v šolo. Od šolskih poslopij jih je zelo malo, ki ustrezajo svojemu namenu. V vsej Sardiniji ga ni niti enega šolskega poslopja, ki bi odgovarjalo predpisom zakona. Celó v Rimu samem ni dovolj prostora. 84 šolskih poslopij v Sardiniji je tako vlažnih, da so neprestano skoro vsi otroci neprestano bolni. 90% šol v Sardiniji je brez vode, v 70% ni — stranišča. Zato je pa tudi zdravstveno stanje med otroci najneugodnejše. Vladajo boleznimi izlasti na pljučah in na očeh. Redko kje je najet kdo, ki bi čistil šolske prostore.

Slične razmere so tudi po vsej južni Italiji. V provinciji Teramo je 75% analfabetov 61% šol je brez stranišča, brez pissoirja pa 98%; 87% je brez vode; v 95% ne prezračajo prostorov. V provinciji Catanzaro dosega število analfabetov 78%. V pokrajini Caserta ne zadošča 90% šolskih klopij vladnim predpisom. Najhuje pa so razmere na otoku Sicilija. Tam je krajev, kjer so vsi prebivalci analfabeti.

Te podatke priobčujemo namenoma tu med domačimi vestmi. Namenjeni so v prvi vrsti tistim rojakom našim, ki še vedno žive v nekaki omami in ki se ne morejo iznebiti domnevanja, da smo mi vendar-le — kar se dostaje kulturne stopinje — nekako inferijorno pleme nasproti narodu italijanskemu. Potem smo te podatke namenili tudi onim rojakom našim, ki so sicer narodno-zavedni, ali si često ne vedo pomagati, ako prihajajo v položaj, ko bi trebalo braniti naš narodni ugled pred zbadanji in zasmehovanji drugorodcev! V gornjih podatkih so dobili dovolj gradiva za najizdatnejši odgovor. Kar povedo naj navadnost: če presojamo skupno maso naroda, vmejo reči, da je naše slovensko ljudstvo na viši stopinji kulture, nego-li italijansko! Posebno pa naj še povdarijo razliko, da narod italijanski ima svojo narodno vlado, je sam gospodar svoje usode v svoji nacionalni državi, dočim živimo mi avstrijski Slovani, izlasti pa mi Slovenci, v narodno mešani državi, kjer nas tlačijo drugi privilegovani in gospodovalni narodi, ki imajo interes na tem, da se mi ne dvigamo kulturno, in kjer nam tudi neprijazne vlade nedobrohotno merijo ne le politični, narodni in gospodarski, ampak tudi — kulturni kruh!

Če uvažujemo to razliko in če primerjamo povprečno kulturno stopinjo našega ljudstva, s stopinjo italijanskega ljudstva, kakor se nam kaže v gornjih podatkih: potem pač ne treba nam Slovincem, da bi se sramovali pred Italijani!

C. kr. samostojni gimnazijski razredi s slovenskim poučnim jezikom v Celju imajo letos lastno šolsko izvestje. Ob koncu šolskega leta je bilo 193 rednih učencev. Profesorjev je bilo na zavodu 8, stranski učitelji 3. Po narodnosti so bili vsi Slovenci.

Od Sv. Ivana nam pišejo od dne 17. t. m.: Danes popoldne se je ob ogromni vdeležbi vršil pogreb 19-letnega mladeniča Ivana Švaba po domače Skabarja. Pljučnica je spravila mlado življenje v prerani grob. Pokojni je bil člen „Tamburaškega zbora“. Lahka mu zemljica!

Promet na novi železnici bo otvorjen še le v ponedeljek dne 23. t. m.

Iz Tomaja. Tržaško podružnico „Slov. planinskega društva“ opozarjamo na grič Tabar v Tomaju, od koder je prekrasen razgled na vse strani, celo do daljnjega Matajurja in Triglava.

Posebno je krasen razgled z zvonika, od koder se vidi tek obeh železnic, južne i bohinjske, ter nad 43 vasij. Naj bi si tržaška podružnica „Slov. planinskega društva“ za znamovala to točko kakor svojo, da ne bi se kdo izmed Italijanov, ki jih bo odslej tudi veliko, predrnul storiti kaj takega na škodo slovenske stvari!

Vožnja z omnibus-avtomobili med Opčino in Sežano. Med Opčino in Sežano

vedejo redno vožnjo z omnibus-avtomobili za občinstvo med Opčino (od postaje električne železnice) in Sežano. Na avtomobilu bo prostora za 12 oseb. Minoli ponedeljek se je vršila tozadevna uradna poškušna vožnja med Opčino in Sežano. Omnibus-avtomobil je dopel z Opčin v Sežano, daljavo 7 in pol kilometrov, v 20 minutah, nazaj pa v 19 minutah. Komisija je konstatovala, da omnibus-avtomobil odgovarja povsem svojemu namenu in da ni bil vložen nikak prigovor proti otvoritvi prometa.

Praktično-teoretični tečaj za babice. S 1. oktobrom 1906 se odpre na c. kr. učiljšču za babice v Trstu praktično-teoretični tečaj v slovenskem jeziku. Ženske, ki se žele udeležiti tega pouka, ne smejo biti stareje nad 40 let; ako niso omožene, morajo biti stareje od 24 let. Prosilke za štipendije na Goriškem in v Istri morajo predložiti svoje prošnje na pristojno politično okrajno oblastnijo do 31. avg. 1906.

Štrajk končal. V Labinju je končal štrajk rudokopov v tamošnjem premogovniku. Prišlo je do sporazuma med delavci in delodajalci.

Umrl vsled mušjega pika. Iz Pule poročajo od 15. t. m.: Pred tremi dnevi je muha picla Andreja pl. Slivnika, stotnika 4. trdnjavskega artilerijskega polka, ki je tukaj v posadki. Stotnik je danes umrl za zastrupljenjem krvi.

Velika tatvina. Gospod Marij Segre je prišel pred nekaj dnevi iz Kajire v Trst. Nastanil se je v hotelu Volpich. Včeraj v jutro se je gospod Segre le za kakih 10 minut oddaljil iz svoje sobe, a v tem kratkem času je neznan tat odnesel njegovo listnico. V listnici je pa bila nakaznica kajirske „Banque d'escompte“ na tukajšnjo banko „Union“ za 2000 frankov, en ček banke „Union“ za 400 frankov, 14 šterlinskih lir, francoski bankovec za 100 frankov in italijanski bankovec za 10 lir.

Gospod Segre se dobro spominja, da je pustil listnico v sobi, ko je bil odšel iz iste. V prvi hip, ko je zapazil, da mu manjka listnica, je mislil, da jo je morda kam založil in je vsled te misli vse prevrnil, da bi jo našel. Ko se je pa slednjič uveril, da mu je bila listnica ukradena, je šel na policijo in tam prijavil dogodek.

Koledar in vreme. Danes: Kamil, spoznavalec; Miroslav; Javan. — Jutri: Vincencil Paul, spoznavalec; Radoš; Krajslava. — Temperatura večeraj: ob 2. uri popoldne + 26.5° Celsiusa. — Vreme: lepo.

Društvene vesti in zabave.

Pevsko društvo „Zarja“ v Rojanu in svetoivanski tamburaški zbor javljata sl. občinstvu, da se je veselica, ki se je imela vršiti prihodnjo nedeljo dne 22. t. m. v Kob-dilju pri Štanjelu, morala odložiti na nedeljo dne 12. avgusta. Vzrok temu je, da vlaki na novi železnici ne bodo vozili že dne 22. julija kakor je bilo javljeno že sprva. Slavna društva po deželi, ki so že vdobila plakate in vabila, so naprosena, da blagohotno vzamejo na znanje to. Nove lepake in vso drugo potrebno za dan 12. avgusta, dobe pravčasno.

Odbor pevskega društva „Kolo“ naznanja gg. pevcem in pevkam, da je prva pevska vaja v nedeljo ob 2. uri popoldne. Vsprejemajo se tudi nove pevske moči za izlet v Tolmin.

Čitalnici pri sv. Jakobu je podarilo sl. pevsko društvo „Zvonimir“ iz Rocola, ker se ni udeležilo veselice K 5. Za kar bodi tem potom izrečena srčna zahvala. Obednem si šteje odbor v dolžnost zahvaliti se g. R. Može-tu za pomoč pri šaljivi pošti.

Razne vesti.

* **Povoženi milijonar.** Iz New-Yorka javljajo, da je ekspresni vlak povozil večkratnega milijonarja Schasserja, ko se je ta vozil z avtomobilom. Milijonar je bil takoj mrtev.

* **Velik požar v Nižnem Novgorodu.** Velik požar, ki je trajal šest ur, je dne 16. t. m. upepelil v Nižnem Novgorodu blizo sejmišča 275 hiš. Na sejmišču je zgorelo več zalog in tudi armenska cerkev.

* **S 105 leti še mlada.** Iz New-Yorka poročajo, da je te dni tamkaj umrla gospa Mary Fay, stara 105 let. O mrliskem ogledovanju je konstatiral zdravnik dr. Chemion, da je bilo telo pokojne tako dobro ohranjeno, kakor kake 35-letne ženske. Vsi organi so bili v najboljem stanu, le v možganskih žilah odvodnicah je bilo opaziti znamenja onemoglosti. Zobje so bili še popolnoma ohranjeni. Starika, ki se je na tako čuden način ohranila mlada, se je v zadnjih 40 l. hranila le z mlekom in kruhom.

Darovi.

Moški podružnici sv. Cirila in Metodija kot C. in M. dar je poslala velerod. g.a Antonija dr. Slavik-ova K 4. G. Iv. Godina

Ban iz Škeđnja 3 K kakor C. in M. dar. Denar se nahaja pri upravi lista. — Gg. Sila Mat., Tomaj 5 K, Kompare Jos., Osp 5 K, Rešič Franjo, Trst 5 K, Bartol Gregor, sv. Ivan 3 K. Iskrena hvala!

Brzjavne vesti.

† **Bivši predsednik Pellegrini.** BUENOS-AYRES 17. Bivši predsednik argentinske republike je danes zjutraj umrl. **Grška in Romunska.**

ATENE 17. Finančni minister je v zbornici predložil zakonski načrt glede carinsko-političnih represivnih odredb proti romunskim izdelkom ter je izjavil nujnim prvo čitanje načrta.

C. in kr. vojna ladija. DUNAJ 17. Glasom brzjavne poročila je vojna ladija „Cesarica Elizabeta“ priplula na Krf, kjer ostane tri dni. Na krovu vse zdravo.

Španska kraljeva rodbina. SAN SEBASTIAN 17. Kraljeva rodbina je danes ob 9. uri predpoludne dospela semkaj. Prebivalstvo jo je živahno pozdravljalo.

Vulkanski izbruhi. RIM 17. Observatorij v Kataniji poroča: Dne 15. t. m. ob 8. uri 30 minut zvečer in dne 16. t. m. ob 5. uri 15 minut popoldne so bili na otoku Stromboli vulkanski izbruhi izredne sile. Ponesrečil ni nihče.

Vojna v Srednji Ameriki. PARIZ 17. Generalni konzulat San Salvadorja potrjuje smrt generala Fregalado in priobčuje, da je vsled prijateljskega posredovanja predsednika Roosevelta mir sklenjen.

Tovarna olja zgorela. BORDEAUX 17. Silen požar, ki je razsajal vso noč, je popolnoma upepelil veliko tovarno olja Morel & Co. Škodo cenijo na 3 mil. frankov.

BORDEAUX 17. Pri požaru tovarne olja tvrdke Morel & Co., ki se je danes zjutraj razširil na prostor, ki zavzema nad 50 tisoč štirj. metrov, je bilo uničeno 30.000 litrov olja ter velike zaloge.

Z Balkana. CARIGRAD 17. Armensko-gregorijanski patrijarh Ormanian, ki je demisioniral, je bil poklican v Jildiz, kjer so ga v imenu sultanovem pozvali, naj ostane še nadalje v službi.

Francija in Anglija. PARIZ 17. Glede poročila, da obišče predsednik Fallières v tem letu kralja Edvarda, izjavljajo v palači Elysée, da se ničesar ne zna o nameravanem potovanju predsednika v inozemstvo. Izjava se nanaša na govorico, da obišče predsednik Fallières carja ter da odpotuje na Angleško obiskat razstavo.

Trgovina.

Borzna poročila dne 17. julija. **Tržaška borza.**

Napoleoni K 19.12—19.15, angleške lire K — do —, London kratak termin K 240.25—240.50, Francija K 95.55—95.70, Italija K 95.50—95.65, italijanski bankovci K —, Nemčija K 117.40—117.60, nemški bankovci K —, avstrijska ednotna renta K 99.45—99.75, ogrska kronaska renta K 94.90—95.20, italijanska renta K —, kreditne akcije K 665.— 668.—, državne železnice K 672.00—674.00 — Lombardi K 166.25—168.25 Lloydove akcije K 733.— 738.— Srečke Tisa K 331.75—335.75, Kredit K 496.— do 483.—, Bodenredit 1890 K 302.— 310.—, Bodenredit 1889 K 302.— 310.—, Turške K 163.00 do 16.00 Srbske — do —.

Dunajska borza ob 2. pop.

Državni dolg v papirju	100.45	100.40
„ „ „ srebru	100.45	100.40
Avstrijska renta v zlatu	117.85	117.95
„ „ „ v kronah 4/10	99.70	99.70
Avstr. investicijska renta 3 1/2%	89.45	89.45
Ogrska renta v zlatu 4%	113.40	113.40
„ „ „ kronah 4%	95.05	95.10
„ „ „ 3%	84.70	84.80
Akcije nacionalne banke	168.5	168.5
Kreditne akcije	667.50	667.—
London, 10 Lstr.	240.22 1/2	240.22
100 državnih marz	117.40	117.37
20 mark	23.47	23.46
20 frankov	19.09 1/2	19.06
100 ital. lir	95.55	95.55
Cesarski cekini:	11.31	11.31

Parizka in londonska borza. Pariz: (Sklep.) — Francozka renta 97.15, italijanska renta 102.35, španski exterieur 95.67, akcije otomanske banke 649. Menjice na London 251.50.

Pariz: (Sklep.) Avstrijske državne železnice — Lombarde — unificirana turška renta 96.20 (Dalje na četrti strani.)

TOVARNA POHIŠTVA IGNAC KRON
TRST, ULICA CASSA DI RISPARMIO 5.
KATALOGI BREZPLAČNO.

Velika razstava pohištva je otvorjena le za malo časa v Dvorani Tersicore (ul. Ghiozza 7). — Razstavljeni predmeti so ob enem na prodaj po najugodnejših cenah. Vabi se P. N. občinstvo, naj polnoštevilno poseti to razstavo.

Ne čitaj samo, ampak, pre-pričaj se, da nihče ne more tekmovati z narodno zalogo olja
IVAN MILLONIG
TRST, Piazza Barriera št. 3, TRST
FILLJALCO
Campo S. Giacomo št. 16.
Prodaja in razpošiljanje na debelo in na drobno.
Ceniki na razpolago.

Trgovina z manufakturnim blagom
Rossit & Kaucich
Nasledniki Luigi Rieci-ja
Trst - ulica Malcanton št 10 - Trst

Velika množina perila
po cen, da se ni bati tekmovanja.
Kotonina surova za srajce po nvč. 14 in več
Chiffon " " " " " 16 " "
Madapolam " " " " " 18 " "
Nazoviplatno " " " " " 15 " "
Kotonina surova za rjuhe " " " " 40 " "
" bela " " " " 18 " "
VELIKA IZBERA
perkalov, batist, zephir, borgetov itd.
Trgovina z manufakturnim blagom
Rossit & Kaucich
Nasledniki Luigi Rieci-ja
Trst - ulica Malcanton št. 10 - Trst

Tovarna pohištva Aleksander Levi Minzi
ulica Tesa št. 52. A (lastna hiša).
ZALOGA:
PIAZZA ROSARIO (šolsko poslopje).
Gone, da se ni bati nobene konkurence.
Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.
Dustrovan cenik brezplačno in franke

Posojila
za častnike, uradnike, penzioniste in privatnike, ki se zamorejo amortizirati tudi v 18 letih s poroštvom ali brez poroštv. — Hipoteke na prvem mestu.
Agencija, Via Nuova 11, II. n.
od 10.—1. in od 4.—7. ure.

HOTEL BALKAN 70 sob. elektr. razsvetljava. lift. kopelji Cene zmerne. Počakaj & Kogel HOTEL BALKAN

avstrijska zista renta 99.75, ogrska 4% zlata renta 95.70, L. Ankerbank 475.—, turške srečke 147.50, parizska banka 15.26, italijanske meridionalne akcije 837, akcije Rio Tinto 16.46 Trdna

London: (Sklep) Konsolidiran dolg 87.12 1/2, srebro 32.1/2, Lombardi 7.—, španska renta 95.—, italijanska renta 101.—, tržni diskont 3 1/2, menjice na Danju 24.33, Mirna.

Tržna poročila 17. julija.

Budimpešta. Pšenica za okt. K 15.05 do K 15.08, rž za okt. K 12.88 do 12.90, oves za okt. od K 13.08 do 13.10, koruza za julij 12.18 do K 12.20

Pšenica: ponudbe in povpraševanje srednje, tendenca mlačna. Pšenica: 10.000 met. stot., za 10 do 15 stot. nižje, oves iste, rž, koruza in ječmen nespremenjeno. Vreme: lepo.

Hamburg. (Sklep pop.) Kava Santos good average za september 36 1/2, za december 37 1/4, za marec 37 1/2, za maj 38 1/2. Stalno. — Kava Rio navadna loco 37—39 navadna celna 40—42 navadna dobra 43—45.

Hamburg (Sklep). — Sladkor za julij 16.80, za avgust 16.80 za september 16.90, za oktober 17.05, za november 17.—, za dec. 17.10. — Vzdržano. — Vreme: sprejemljivo.

Havre. (Sklep) Kava Santos good average za tekoči mesec 44.50, za sept. 45.—, Mirno. New-York. (Otvorjenje) Kava Rio za bodoče dobave. Stalno, nespremenjeno. Prodaja: 8000 vreč.

London. Sladkor iz repe surov 8 1/2 Sh; Mirno.

Paris. Rž za tekoči mesec 16.—, za avgust 15.75, za sept.-okt. 16.25, za sept.-dec. 16.15 (mirno). — Pšenica za tekoči mesec 24.60, za avgust 23.40, za sept.-okt. 22.55, za sept.-dec. 22.75 (mlačno). — Mela za tekoči mesec 31.80, za avgust 31.65, za sept.-okt. 30.85, za sept.-dec. 30.45 (mlačno). — Repično olje za tekoči mesec 64.—, za avgust 63.—, za sept.-dec. 64.—, za januar-april 63.— (trdno). — Spirit za tekoči mesec 44.75, za avgust 45.—, za sept.-dec. 41.75, za januar-april 40.50 (stalno). — Sladkor surov 88° usov nov 22.1, — 22.1/2 (mirno), bel za tekoči mesec 25.1/2, za avgust 25.1/2, za okt.-januar 26.1/2, za januar-april 27.1/2, (mirno), rafiniran 56.—56.50 Vreme: lepo.

MALI OGLASI.

Mali oglasi računajo se po 3 stot. besedo; mastnotiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina 40 stotink. Plača se takoj.

Kdor izven Trsta pisмено naroči kak „MALI OGLAS“, naj pošlje denar v naprej, ker drugače ne bo njegov oglaš objavljen, če ni oseba poznana Upravi lista. Tarifa je natisnjena na delu „MALI OGLASOV“ in vsako akto preračuna, koliko mu je plačati z tem, da prešteje besede. Oglase treba nasloviti na „INSERATNI ODDELEK“ „Edinosti“. Na vprašanja potom pisem bo dajal „INSERATNI ODDELEK“ informacije edino le, če bo pisnu priložena znamka za odgovor.

Gostilna „Alla Costanza“ (Via Nuova št. 18). Toči se vsakovrstna vina, posebno pa kraški teran. Priporoča se sl. občinstvu Henrik Kosič.

Hiša nova 9 prostorov, z dekretom za gostilno, je na prodaj ali za v najem v Ajevoščini na trgu št. 43. Pisati je: Andrej Merkelj, Velike Zablje, pošta sv. Križ—Cesta tev. 82. 709

Pianist star, jako zmogel, se ponuja društvom in zasebnikom za koncerte ter poučuje v igranju na glasovir proti zmernim cenam. Za naslov je praslati pri „Inseratnem uradu Edinosti“ (700)

Prva slovenska zaloga in tovarna pohištva ANDREJ JUG — Trst, ulica sv. Lucije št. 18 (za deželnim sodiščem). Cena brez konkurence. — Svoji k svojim!

Parcele obširnega zemljišča, nahajajočega se na enem najzdravejših gričev pri Trstu so na prodaj. Zemljišče je pripravno za zidanje dvorcev in hiš. Informacije daja „Inseratni urad Edinosti“. 651

Dvorec krasen, na najlepšem in najzdravšem griču pri Trstu, proti jugu, obkrožen lepim vrtcem, je na prodaj. Za informacije je vprašati, v „Inseratnem uradu Edinosti“. 600

Gostilna „Stadt Laibach“ (ulica Giulia št. 15) Toči vino istrsko, vipavsko, furlansko in brisko. Ivrstna kukinja. Priporoča se slav. občinstvu J. Kante. (295)

Mala družina obstoječa iz treh oseb, išče malo stanovanje z vrtom, vodo, sko mogoče plin v ulicah Fabio Severo, Romagna, Commerciale, ali v Skorklji blizu mesta. Podpisala bi se pogodba za več let in vzelo bi se tudi stanovanja v podnajem. Ponudbe, pisemne ali ustne prejemne „Inseratni oddelek Edinosti“ pod „Mala družina“. 888

Na prodaj ali v najem se odda hiša z gostilno in kavarno; pokrito kegljišče, biljard, 6 spalnih sob. Več pove A. Dolenc v Ajevoščini. 774

Odda se v najem stanovanje — 2 sobi, sobica in kuhinja za mesečnih 24 K. Naslov pove „Inseratni oddelek Edinosti“. 722

V najem sn odda meblirana soba za enega ali dva gospoda, ulica Belvedere št. 23, vrata 9. 745

Proda se praktični stroj za nogovice za nizko ceno. Ulica della Madonna št. 47, III. n., Covacich. 747

Učenec poščen, umen za trgovino jedilnega blaga sprejme se takoj. Z svojim redilom, tednem plačilom. Ponudbe pošiljati pod „Mali pomočnik“ na „Inseratni oddelek Edinosti“. 774

Veliko zemljišče blizu mesta, v Skorklji-Kolonji v najzdravšem solincatem kraju je na prodaj (na male in velike parcele). — Slovenci! kmetje, mali posestniki, trgovci uradniki, zasebniki, ki imate na razpolago kaj denarja, in si hočete nabaviti svojo lastno hišo, ne zamudite te važne izredne prilike. Zemljišče primerno za gradnjo velikih in malih hiš, dvorcev (vil) hiše z vrtom, kmetijskih hiš itd. Ne daleč od zemljišča je kameno-lom, tako da se dobi material za zgradbo po nizki ceni. Vode je dovolj in sicer zdrave, hladne vode v vodnjakih. V kratkem bo napeljan tudi plin. Zgradila se bo nova široka cesta in sklenjeno je, da bo tramvaj vozil blizu do zemljišča. Potem bodo lastniki zemljišča imeli vse ugodnosti. Na željo se gradi dvorec, hišice poljudne visokosti, tudi proti plačilu na obroke. — Natandna pojasnila daje pisмено ali ustno eno INSERATNI URAD EDINOSTI (Trst, ulica Giorgio Galatti št. 18 od 9-12. dop. in 2-7, op. Narodni dom.)

Carlo Vitez

Trst, Trg S. Carlo 2 — Uhod ul. del Arsenale

AUTORIZOVANA

mehanična delalnica

za inštalacije plina, vodovodov in električne razsvetljave.

Velika zaloga priprav za žarna luči na plin.

Kdor išče službe ali kakoršno-koli zaposlenje; kdor išče uradnike ali službeno osebje; kdor ima za oddati sobe, stanovanja, dvorce; kdor ima za prodati hiše, polja, dvorce; kdor želi posojila, vključbe itd., prodati ali kupiti premičnine ali sploh rabljene predmete itd. itd. raj se poslužiti MALIH OGLASOV v „Edinosti“, ki so najcenejši, najprej čitani in najbolj pripravnii v dosego namena.

Kolesa

Hirondelle, Helical, Premier, Neckmarsuler

Elegantnost, solidnost, lahkotečnost Model 1906

Riccardo Sanzin

ulica Cassa di risparmio št. 6

se je oglašiti edino le v novi trgovini

G. Kehiayan

TRST, Corso št. 23.

Velika izbora ur

verziče, prstanov, privoskov, uhanov z diamanti in brez lastih itd. Predmeti so razstavljani z najzmernejšimi cenami.

Najpopolnejše jamstvo za vsako prodano ali popravljeno uro. Kupuje in menjava.

Prodajalnica rokavic in kravati

A. Hubmann

TRST — Corso št. 19 — TRST ustanovljena leta 1885.

Rokavice glače I. vrste na 2 gumba gld. 1.05, na 3 gumba gld. 1.25.

Rokavice iz Danteeve kože, ki se lahko perejo, na 3 gumba gld. 1.20.

Rokavice (imitacija kože) na 3 gumba gld. — 50

Rokavice glače, visoke na 6, 8, 10 gumbov.

Rokavice glače I. vrste, za dečke gld. — 85.

Rokavice glače z dvojnimi šivom, za gospode 1-40.

Rokavice za kočijaže, bulgar z dvojnimi šivom 2.—

Rokavice Mitaines pletene iz lanu, svile in bombaževine, vsake dolgosti.

Operejo in popravijo se rokavice v 24 urah

Praški Kiehnauer in Cipria z Zante originalni.

DOMENICO RAVALICO ulica Nicolò Macchiavelli št. 32. Telefon 1729

NOVA ZALOGA VINA

Istrska vina, furlansko bele in črno vino, dpolo in kraški teran.

Vino v steklenicah od enega litra 72 stot., v steklenicah od pol litra 36 stot. skupno z steklenico. — Kraški teran v steklenicah K 1.04, od pol litra 52 stot. skupno z steklenico. — Flac vina v buteljkah različnih vrst.

Za krčmarje in gostilničarje posebne cene.

Podpisani javlja interesovanim osebam, da je s 1. julijem prevzel ravnateljstvo

„Prima autorizzata agenzia di mediazione Gambrinus“

(Prvo avtorizovano agencijo za posredovanje „Gambrinus“)

ki se bavi edino le s pivarnami in zalogami piva, kakor so: PRODAJA PIVA v sodčkih in steklenicah, KUPOVANJE in PRODAVANJE hotelov, restavracij, pivotočev in vsaki drugi posej, ki se tiče omenjenih stroj, tudi za spodajo in zgornjo okolico. — Gotov podpore od strani interesovanih oseb se beležim

Mario Jesurum, Prva avtorizovana agencija „Gambrinus“ TRST — ulica Farneto št. 10, II. nadstropje

od 9. zjutraj do 12. opol. in od 3. pop. do 7. ure zvečer.

FILIJALKA BANKE „UNION“ v TRSTU

se bavi z vsemi bančnimi in menjičnimi operacijami

prejema vplačila na tekoči račun, plačuje 2 1/2% obresti na leto ali pa proti blagajniškimi potrdilom na ime

v kronah:

po 3 1/2% proti 4 dnevni odpovedi
3 1/2% „ 30 „ „ „
3 1/2% „ na šest mesecev stalno

v Napoleonih:

po 3% proti 33 dnevni odpovedi
3 1/2% „ na šest mesecev stalno
3 1/2% „ na eno leto stalno

na bančni žiro

plačuje brez nikake omejitve zneska 2 1/2% letnih obrestij, izvzemši slučaje posebnega dogovora priznavajoč vsa vplačila z dnem izvršitvega se vplačila.

Izvršuje za svoje korentinte inkaso računov na tukajšnjem trgu menije za Trst, Dunaj, Budapest in za druga glavna mest. monarhije, jim izdaja nakaznice na ta tržišča ter jih oviščuje, da domicilirajo efekte pri njeni blagajni, vse prosto katerih-koli stroškov.

Izdaja in kupuje po dnevnem kurzu, prosto vsakršnih stroškov, menjene vrednote Italijanske banke (Banca d' Italia), neapeljske banke (Banca di Napoli) in na sicilijansko banko (Banca di Sicilia).

Prevzema pod najzmernejšimi pogoji nakup in prodajo javnih kreditnih listin državne rente, delnice, obveznice, srečke, naj se iste kvotirajo na tržiški borzi ali na kaki drugi tu- ali inozemski borzi, deviz in vrednot.

Odpira tekoče račune z domačimi in zunanji efekti, kakor tudi proti zastavljenju karatov Indij ali proti drugakemu jamstvu po dogovoru.

Odpira kredite proti listinam o nakrcanju za tržišča v Londonu, Parizu, Hamburgu, Berlinu itd. po posebnih pogojih.

Izdaja in prejema menice in nakaznice na katero-koli evropsko ali izven-evropsko tržišče ter prevzema izplačila tudi potom brzojava.

Izdaja nadalje kreditna pisma na ime, na katero-li tuzemsko ali inozemsko tržišče.

Depozitni oddelek.

Prejema in hrani depozite, sestojče iz vrednotnih papirjev, kakor tudi iz kovinskih vrednotij kakoršne-koli vrste. Prevzema točno upravljanje zaupanih jej depozitov, posebno pa iztirjevanje doličnih odrezkov verifikiranje dvignjenih srečk in izplačevanje raznovrstnih dvignjenih srečk, vse to pod najzmernejšimi pogoji.

Filijalka Banke Union — oddelek za blago — preskrbljuje nakup in prodajo blaga v komisiji, dovoljuje predjume na blago, ipolice o nakrcanju, warrante itd. in jamči za plačilo carine.

„Avstrijsko parobrodno društvo“ - Trst.

(Avstro-amerikanska proga.) - Fratelli COSULICH.

meji Trstom in Novim Jorkom.

Hitri in elegantni novi brzoparobrod

Sofia Hohenberg

odpluje dne 24. julija t. l. v Novi York.

Cene jako nizke.

Potrebna in hrana (vsak dan svež kruh in meso) dobro vino, zdravniške službe. Parniki so električno razsvetljeni in ventilirani. Potniki III. razreda imajo popolno svobodo na krovu.

Za pojasnila se je obrniti na društvo v Trstu, ulica Molin piccolo št. 2

Guerino Marcon

ulica Tivarnella št. 9.

Priporoča svojo zalogo oglja in drv, ki je vedno preskrbijena z najboljšim kranjskim blagom. Prodaja na debelo in drobno. Pošiljanje na dom.

Telefon št. 1664.

Na prodaj je

pohištvo

svetlo in temno, spalne sobe, posamezni komodi, omare za knjige, pisalne mize, stolice, modigliji, slike, elastične železne postelje, blazine, izbora divanov, moderne kuhinje za smešno ceno ruzi pomanjkanja prostora.

ulica Chiozza 8 (rudeče table)

VIKTOR DOPLICHER

„École française“

Pouk v govoru in praktični trgovski korespondenci v jezikih: francozki, italijanski, angleški, nemški, španski itd. itd., in sicer na podlagi kombiniranega sistema POEHLMAN. — Originalna, hitra in najlaglja metoda, ki doseže uspeh v 12lekcijah.

URAD

za prevajanje iz vseh jezikov ulica del Farneto št. 3, I. nad.

Vedno odprto.

Barvarnica

pralnica in čistilnica na suho

(s parnim strojem)

za obleko brez razdiranja, blago, pohištvo, pregrinjala itd., kakor tudi dežutke

TRST — ulica Farneto št. 11 — TRST

Albin Boegan

O priitki plesov se izvrši najhitreje. Pregrinjala se lika po 20 vrč. komad.

FRANCESCO S. DONATI

elektrotahnik

TRST, ulica dell' Aequedotto št. 25

Avtorizovana elektrotehnična delalnica s pridržano mehanično delalnico

Sprejema vpljavo električne razsvetljave, zvonov, telefonov, strojev, kakor tudi mehulnicah, ki so v zvezi z elektrotehniko, kakor poprave dinamnih motorjev in presouave svetiljk kakoršne-koli vrste.

Cene jako zmerne in izvršitev popolna.

Oglase, poslana, osmrtnice, zahvale, male oglave in v obče kakoršno koli vrsto oglasov sprejeme „Inseratni oddelek“ v ulici Giorgio Galatti št. 18 (Narodni dom) polnadstropje, levo. Urad je odprto od 9. zjutraj do 12. in od 3. do 8. pop. Po noči se sprejema v „Tiskarni Edinosti“

Andrej Rudeš, mizar

in izdelovalec pohištva

ulica Ireneo della croce 4, in ulica Scausa 8

Ima vedno v zalogi zakonske in obedovalne sobe, najfineje in trdno delane v lastni delalnici.

Posebna izbora kuhinjske opreme.

Specijalitet: OMARE-LEDENICE

Sprejemlje kakoršno-koli naročilo za tu in za zunaj, kakor tudi poprave.

Ces. kralj. priv.

Občna Zavarovalnica

(Assicurazioni generali) v TRSTU

(Društvo ustanovljeno leta 1831.)

To društvo je raztegnilo svoje delovanje na vse veje zavarovanja, posebno pa: na zavarovanje proti požaru, zavarovanje na morju in po kopnem, ožpostanega blaga in zavarovanje na življenja

Stanje društva dne 31. dec. 1905:

Društvena glavnica in reserva

dne 31. decembra 1905. K 270,052,078.64

Glavnica za zavarovanje življenja

do 31. decembra 1905. 771,879,007.54

Plačana povračila:

a) v letu 1905. 30,255,711.02

b) od začetka društva do 31. decembra 1905. 827,976,927.40

Letni računi, izkaz dosedaj plačanih odškodovanih tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natančna pojasnila se dobe v Trstu v uradu društva Via della Stazione št. 8341 (v lastnej hiši).

Najboljša reklama za trgovce, obrtnike, rokodelce in zasebnike sploh, so „MALI OGLASI“ v „Edinosti“